

Mélyen tisztelt Vendégeink, Művésztársaim, nagyrabecsült Házigazdák!

Fontos alkalmakkor csak fontos dolgokat szabad mondani, jegyeztem fel a naplómba a minap. Tartani fogom magam a megjegyzés igazságához. Első mondatom ennek megfelelően a következő: Barátaim! – szabad örülni, amikor van miért, van minek, hiszen a Nemzeti Szalonok öt éves vetésforgójának negyedik állomásához érkeztünk. Tisztelettel tolmácsolom tehát a Magyar Művészeti Akadémia üdvözlését minden magyar iparművésznek, tervezőművésznek és a Műcsarnok munkatársainak.

Mintegy fél évtizeddel ezelőtt a Műcsarnok akkori vezetője a leghatározottabban visszautasította a Nemzeti Szalonok megrendezésének gondolatát, közölve az Akadémiával, hogy a Műcsarnok körüli parkban állítsunk fel kiállítási sátrakat, az legyen a Szalon, de ebben az épületben erről szó sem lehet.

Az ezt követő vitában és mérlegelésben – amire a mai nagyszerű alkalom is tanú, az értelem és a bölcsesség döntött – s az Akadémia szakmai alaptennivalóinak sarkalatos pontjaként az ismétlődő kiállítások folyamata egy újjászülető hagyományt tükröz.

Az építészet, a képzőművészet, a fotóművészet színrelépései után az iparművészet és a tervezőművészet, mint a mindennapok környezetének szellemi és tárgyi gazdája mutatja be arcát és szívének rezdüléseit, elszántságának és elhivatottságának beszédes jeleit.

Nem csak örülni kell ennek a pompázatos felvonulásnak, hanem büszkék is lehetünk a két elválaszthatatlanul rokon művészeti világ együttes számvetésének. A Nemzeti Szalonok történetéről ma még részletesebben is hallani fogunk. Azt azonban magam sem hagyhatom szó nélkül, hogy a kortárs vizuális művészetek gyakorlói és szervezetei elemi kötelességüknek tartják teljesítményeik értékeinek rendszeres bemutatását annak a nemzetnek, melynek öröme és hasznára a Teremtő ezen a földön osztott talentumokat számukra, hogy iskolákba, műhelyekbe, műtermekbe, gyárakba, múzeumokba személyes hálájuknak is hangot adjanak. Honfitársainknak pedig joguk van tudni, hogy mi, a művészek, miként sáfarkodunk a kapott talentumokkal. A jövő évi Népművészeti Nemzeti Szalon zártával pedig létrejön a magyar alkotóművészet olyan kiállítási menetelése, melyhez hasonló ez időben a világon is egyedülálló.

A bennünket most körülvevő kiállítási anyag – mondhatom – káprázatos. A rendezés ehhez méltó. A személyre szabott kézműves iparművészeti tárgyak műfaji, technikai és vizuális művészeti sokfélesége bizonyítani képes azt az imponáló gazdagságot, ami a műhelyek árnyékvilágából itt napfényre lelt. A kiállítás tervezőművészeti produkciói pedig testvéri mozdulatokkal támogatják a sorozattermékek és műszaki különlegességek tárgyi tényeivel a környezeti egység fontosságát, színvonalát.

Ez a párhuzamosság – a koncepcionálók helyes szándékait követve szinte tanulságként figyelmeztet bennünket arra, hogy sem az egyediség, sem a tömegszerűség nem előre leosztott rang, nem minőségi kategória, hanem sajátság. A kétféle megközelítés áthághatatlan törvénye.

Egy kis ország, egy kis nép megmaradásának esélye fokozott mértékben abban van, hogy minden gondolatával, konkrét gesztusával a sokféleség párhuzamosságában hisz és a „vagy-vagy” öngyilkos lépéseit az „is-is” józanságával kívánja elkerülni. Így maradhat talpon a filmünk, a színházunk, a zenevilágunk, irodalmunk, építészetünk és minden további

nélkülözhetetlen művészeti faj, melynek átlagon felüli számú tehetségeit rendre megszülik a magyar édesanyák. Ezért is a hála szavát el ne felejtsük.

Ez a vitathatatlan tény ugyanakkor óriási felelősséget ró az iparművészeti, tervezőművészeti oktatásra, különösen felsőoktatására. Ebben tapasztalhatók aggasztó jelek, s ezek tekintetében biztosan hasznosnak mutatkoznak azok a konferenciák, kritikák, sajtó megnyilvánulások, melyek a kiállítás nyitva tartásának majd három hónapja alatt szükségesek lesznek, mondhatnám is – elkerülhetetlenek. E tekintetben bölcsességre, megértő türelemre intem a szakmákat, mert csak a végeredmény fontos, az viszont döntő mértékben, mert a múlt–jelen–jövő kölcsönös egymásrataltságának sok évszázados tapasztalásait ismerve semmiféle későbbi tévedés nem lesz igazolható.

A kézműves iparművészet és a design – mindkettő – életre szóló párbeszédre teremődtek, az anyag, a technika, a használati és szellemi mondanivaló kifejtésére. Metszéspontjuk a közös használat minősége. Ha másért nem, akkor azért, mert a holt anyag fogalma az irodalom elfogult tévedése. Akik ugyanis bármiféle tárgyak világra hozására születtek, azok éppen a megismerésre váró anyag titkait tudják házasítani a gondolat és a képzelet többleteivel. Éppen ezek megfejtésének sokasága látható itt, ezen a kiállításon.

Így a titkok tudója az iparművész, a tervezőművész, ám felfedezéseinek élvezője, igazi birtokosa maga, az ember. Vagyis ti és mi, na meg majd az Ők, a Műcsarnok utóbbi időkben csúcsra futtatott látogatóinak sokasága. Az ő örömük lesz az igazi köszönet az intézménynek, munkatársainak, a kitűnő két kurátornak: Sára Ernőnek és Scherer Józsefnek, a bemutatkozás kiállítási tervezőinek, rendezőinek, akiknek odaadó munkájáért illő köszönet jár. Az eredeti elhatározás következetes végrehajtása és kiemelkedő színvonala a Magyar Művészeti Akadémia számára is megerősítő lelki támogatást jelent.

Még egyszer tehát: Barátaim, szabad örülni, mert van miért, van minek!

Prof. emeritus Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke